

Obsah

Symbole a zkratky	11
Předmluva	15
KAPITOLA 1	
Úvod: Mužské stárnutí	17
KAPITOLA 2	
Sexuální dysfunkce stárnoucích mužů a seniorů	21
2.1 Fyziologie erekce	22
2.2 Erektální dysfunkce	22
2.2.1 Epidemiologie	22
2.2.2 Etiologie erektilní dysfunkce	23
2.2.3 Léčba erektilní dysfunkce dle Guidelines EAU	26
2.3 Ejakulace	33
2.3.1 Předčasná ejakulace	33
2.3.2 Retardovaná ejakulace, retrográdní ejakulace a anejakulace	36
2.3.3 Ostatní sexuální dysfunkce u mužů – bolestivá ejakulace, dyspareunie, algopareunie, chronická pánevní bolest	38
2.3.4 Fertilita mužů 45+. Antikoncepce mužů 45+, bezskalpelová vaskektomie .	39
KAPITOLA 3	
Nedostatek testosteronu, mužský hypogonadismus s pozdním začátkem v dospělosti	41
3.1 Testosteron	42
3.2 Epidemiologie	43
3.3 Etiologie late-onset hypogonadismu, komorbidity	43
3.4 Klinický obraz	44
3.5 Diagnóza	44
3.6 Diferenciální diagnostika	46
3.7 Substituční androgenní léčba	46
3.7.1 Formy testosteronové substituce	47
3.7.2 Bezpečnost testosteronové substituce	49
3.7.3 Benefit testosteronové substituce	50
3.7.4 Komplikace testosteronové substituce	50
3.8 COVID-19 a testosteron	51

KAPITOLA 4

Erektivní dysfunkce a kardiovaskulární onemocnění stárnoucích mužů	55
4.1 Kardiovaskulární onemocnění	56
4.1.1 Prevence kardiovaskulárních onemocnění v ČR	56
4.1.2 Léčba kardiovaskulárních onemocnění	57
4.1.3 Doléčování, rehabilitace, sekundární prevence	57
4.2 Erektivní dysfunkce u pacientů s kardiovaskulárním onemocněním	58
4.2.1 Hemodynamické důsledky sexuální aktivity	58
4.2.2 Úloha endotelu v erektilní funkci, erektilní dysfunkce jako první klinická manifestace endoteliální dysfunkce	59
4.2.3 Vaskulární rizikové faktory poškozující penilní endotel a erektilní funkci	60
4.2.4 Erektivní dysfunkce a kardiovaskulární onemocnění	60
4.2.5 Erektivní dysfunkce a ischemická choroba srdeční	60
4.2.6 Sexuální aktivita u nemocných s hypertenzí a dalšími kardiovaskulárními onemocněními. Sex po proděláním srdečního infarktu	61
4.3 Testosteron a kardiovaskulární onemocnění	62
4.4 Léčba erektilní dysfunkce u mužů s kardiovaskulárním onemocněním	62

KAPITOLA 5

Obezita, epidemie 21. století, a její dopady na sexualitu	67
5.1 Definice obezity	67
5.2 Epidemiologie obezity	68
5.3 Důsledky obezity	68
5.4 Obezita u mužů a sexualita	69
5.4.1 Sexuální dysfunkce u obézních mužů, vztah erektilní dysfunkce, spánkové apnoe, endoteliální dysfunkce a ischemické choroby srdeční ..	70
5.4.2 Léčba obezity a ED u obézních mužů: Guidelines EAU	70

KAPITOLA 6

Diabetes mellitus typ 2 a sexuální dysfunkce	73
6.1 Epidemiologie	73
6.2 Diabetes mellitus a sexuální dysfunkce	74
6.2.1 Léčba erektilní dysfunkce u diabetiků	75
6.3 COVID-19 u diabetiků, erektilní dysfunkce a nedostatek testosteronu. Prevence COVID-19	76

KAPITOLA 7

Onkologická onemocnění a jejich vliv na sexualitu přeživších	83
7.1 Sexualita onkologických pacientů	83
7.1.1 Etiologie sexuálních dysfunkcí po onkologické léčbě	84
7.1.2 Protinádorová léčba a její vliv na sexuální funkce	85
7.1.3 Role partnera onkologicky nemocných	85
7.1.4 Nádory s úzkým vztahem k sexuálním funkcím	85
7.2 Karcinom prostaty	86
7.2.1 Epidemiologie a patogeneze	86

7.2.2	Diagnostika a léčba erektilní dysfunkce u pacientů s karcinomem prostaty	87
7.2.3	Androgen-deprivační terapie	88
7.2.4	Další sexuální dysfunkce po radikální prostatektomii	89
7.2.5	Testosterone deficiency syndrome u mužů s karcinomem prostaty	90
7.3	Karcinom močového měchýře	90
7.3.1	Epidemiologie	90
7.3.2	Sexuální dysfunkce u nemocných s karcinomem močového měchýře ve vztahu k invazivitě nádoru a druhu použité léčby	90
7.3.3	Léčba erektilní dysfunkce po radikální cystektomii	91
7.4	Kolorektální karcinom	92
7.4.1	Epidemiologie a patogeneze	92
7.4.2	Diagnostika a léčba erektilní dysfunkce u mužů s kolorektálním karcinomem	92
7.4.3	Předčasná ejakulace	93
7.4.4	Ztráta sexuální touhy, snížené libido	93
7.4.5	Ztráta schopnosti výronu semene, infertilita mužů s kolorektálním karcinomem	93

KAPITOLA 8

Sexualita u neurologických onemocnění 101

8.1	Epidemiologie a patogeneze sexuálních dysfunkcí u neurologických onemocnění	102
8.2	Sexuální poruchy u mužů s roztroušenou sklerózou mozkomíšní	102
8.2.1	Etiologie sexuálních dysfunkcí u RMS	102
8.2.2	Erektilní dysfunkce u mužů s RMS	103
8.2.3	Další sexuální dysfunkce u RMS	104
8.3	Sexualita pacientů s epilepsií	104
8.3.1	Etiologie sexuálních dysfunkcí u pacientů s epilepsií	104
8.4	Ostatní neurologická onemocnění s vlivem na sexuální funkce	105

KAPITOLA 9

Sexuální poruchy u nemocných s dysfunkcí dolních močových cest 107

9.1	Epidemiologie dysfunkce dolních močových cest/benigní hyperplazie prostaty ..	107
9.2	Sexuální dysfunkce, patogeneze	108
9.3	Léčba erektilní dysfunkce	109

KAPITOLA 10

Úrazy v preseniu a seniu 111

10.1	Úrazy mužů 45–65+ s vlivem na sexualitu. Poranění míchy	113
10.1.1	Sexuální dysfunkce po poranění míchy	113
10.1.2	Léčba erektilní dysfunkce po poranění míchy	114
10.2	Poranění pánve	114
10.3	Epidemiologie a patogeneze úrazů v involuci	116
10.3.1	Věk seniorů v době úrazu	117
10.3.2	Nejčastější úrazy seniorů	117
10.4	Rehabilitace po úrazech	118
10.5	Léčba poúrazové erektilní dysfunkce. Obnovení sexuální života po úrazu	119

KAPITOLA 11

Bolest a sexuální dysfunkce 121

11.1	Bolest. Sex a bolest. Epidemiologie a patogeneze sexuálních dysfunkcí u pacientů s chronickou bolestí	122
11.2	Akutní a chronická bolest	123
11.3	Sexualita a chronická bolest	124
11.3.1	Etiologie sexuálních dysfunkcí u pacientů s chronickou bolestí	124
11.4	Sexuální dysfunkce a chronická bolest. Chronická bolest zad	124
11.5	Farmakologická algeziologická léčba a sexuální dysfunkce u pacientů se systémovými chorobami	125
11.6	Léčba sexuálních dysfunkcí u pacientů s chronickou bolestí	125
11.7	Opioidní endokrinopatie, iatrogenní hypogonadismus	126
11.8	Poznámky k bolesti u seniorů (65+), 75+, 85+	126

KAPITOLA 12

Psychiatrická problematika u stárnoucích mužů a seniorů 129

12.1	Psychiatrická morbidita a sexualita	129
12.2	Vliv psychofarmak na sexuální funkce	130
12.3	Deprese	130
12.3.1	Vztah deprese, kardiovaskulárních onemocnění a erektilní dysfunkce ..	132
12.3.2	Léčba antidepresivy a sexuální dysfunkce	132
12.4	Organické duševní poruchy	134
12.4.1	Demence.....	134
12.4.2	Parkinsonova nemoc	134
12.5	Onemocnění schizofrenního okruhu	135
12.5.1	Etiologie erektilní dysfunkce u schizofreniků a léčba	136
12.6	Úzkostné poruchy	137
12.7	Neurotické poruchy a poruchy osobnosti	137
12.8	Závislost na opioidech a sexuální dysfunkce	138
12.9	Metabolická onemocnění, psychiatrické poruchy a sexuální dysfunkce	138
12.10	Poruchy spánku	139
12.10.1	Epidemiologie a patogeneze.....	139
12.10.2	Léčba nespavosti	140
12.11	Ostatní psychické potíže, které mohou vést k psychiatrické morbiditě	141
12.11.1	Mobbing a bossing na pracovišti.....	141
12.11.2	Syndrom vyhoření, burn-out syndrom	142
12.11.3	Důsledky burn-out syndromu, mobbingu či bossingu na sexualitu	143

KAPITOLA 13

Partnerské vztahy stárnoucích a seniorů 147

13.1	Partnerský sexuální nesoulad	147
13.2	Stárnutí a stáří	148
13.3	Život v páru	149
13.4	Partnerství a sexualita seniorů, jejich specifika	149
13.5	Ztráta partnerky/partnera	150
13.6	Nový vztah, nový začátek	150

KAPITOLA 14

Sexualita seniorů v zařízeních sociální péče	153
14.1 Rané a pozdní stáří. Aktivní stáří	154
14.2 Pobytová zařízení pro seniory	155
14.3 Partnerství v pobytových zařízeních pro seniory	156
14.4 Sexualita v pobytových zařízeních pro seniory	156
14.5 Přístup pečovatелů k sexualitě v pobytových zařízeních	157
14.6 Komunikace na téma sexuality, role pečovatелů	157

KAPITOLA 15

Úrazy zevního genitálu. Náhlé příhody v sexuologii	161
15.1 Epidemiologie úrazů zevního genitálu	162
15.1.1 Etiopatogeneze úrazů zevního genitálu	162
15.1.2 Diagnostika úrazů zevního genitálu	162
15.1.3 Léčba úrazů zevního genitálu	163
15.2 Fraktura penisu	164
15.2.1 Diagnóza a léčba	164
15.3 Úrazy skrota	165
15.4 Prolongovaná erekce či priapismus po aplikaci vazoaktivní látky	165

KAPITOLA 16

COVID-19 a jeho důsledky na sexualitu	167
16.1 Epidemiologie COVID-19	168
16.2 Důsledky prodělaného COVID-19 na sexualitu	168
16.2.1 Biologické důsledky. Zánět a onemocnění COVID-19 současně jako příčina ED	168
16.2.2 Psychologické důsledky	170
16.2.3 Sociální důsledky	171
16.3 Postcovidový syndrom, long-COVID	171
16.4 COVID-19 a erektilní dysfunkce u pečujících zdravotnických pracovníků	172

KAPITOLA 17

Pornografie. Sexting, sex po internetu	175
17.1 Historie a současnost pornografie	176
17.2 Pornografie a sexuologie	176
17.3 Dětská pornografie	178
17.4 Sexting. Sex po internetu	179

Slovníček	181
------------------------	------------

Rejstřík	189
-----------------------	------------

Souhrn	195
---------------------	------------

Summary	196
----------------------	------------